

Itämeri ja moraalin saastuminen

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo

Itämeren kohtalosta puhuttaessa huomio kohdistuu tavallisesti meren saastumisen ehkäisemiseen ja jo aiheutuneiden vahinkojen korjaamiseen. Tässä kehittynyt teknologia tarjoaa monia mahdollisuuksia ja Suomi onkin kunnostautunut niiden käytössä. Hyvä esimerkki on rajavartiolaitoksen rakenteilla oleva ulkovartiolaiva Turva, joka valmistuttuaan tulee nostamaan turvallisuustason lähivesillämme aivan uudelle tasolle. Alus on poikkihallinnollisen yhteistyön tulos ja se tulee rajavartioiden lisäksi toimimaan ainakin meripelastus- ja ympäristöturvallisuustehtävissä. Meriliikenteen jatkuvan kasvun takia toisenkin vastaavan aluksen hankinta lähitulevaisuudessa olisi ilmeisesti tarpeen.

Itämeren rantavaltioiden panostukset mm. maatalouden ja asuinkekkusten päästövesien puhtauteen on osaltaan vaikuttanut myönteisesti meriveden laatuun. Kehityssuunta on oikea. Voi kuitenkin kysyä, ovatko mainitut ja sinänsä hyvät ulkoiset toimet riittäviä. Jokainen yksittäinen ranta-asukas ja huviveneilijä joutuu jatkuvasti tekemään valintoja, jotka joko pahentavat tai parantavat Itämeren tilaa. Kyse on moraalista. Näitä päätöksiä tehdään joka päivä tuhansia ja yhdessä niillä on merkitystä.

Yhtäläillä merkityksellistä ja ehkä vielä kohtalokkaampaa on moraalien löyhtyminen kaupallisen merenkulun saralla. Laittomat öljypäästöt jatkuvat edelleen valvonnasta huolimatta. Välinpitämättömyys ja suoranaiset rikollisuudet saavat aikaan tuhoa, josta kärsivät laivan vanaveteen jäävät Itämeren rantojen asukkaat. Vielä suurempi riski liittyy alusten alimiehitykseen, mikä on jo aiheuttanut vaaratilanteita ja mikä pahimmillaan voi johtaa öljykatastrofiin. Kasvottomien ylikansallisten omistajien aluksia kuljetetaan vajaiden, uupuneiden ja osin myös ammattitaidottomien miehistöjen voimin voittojen maksimoimiseksi. Kansainväliset säännöt säätelevät merellä toimimista hyvinkin tarkkaan, mutta sääntöjen noudattamisessa moraalit on keskeisessä asemassa.

Ortodoksisen uskossa ihminen nähdään luomakunnan vaalijana, mutta sen rinnalla hänelle on annettu papin tehtävä. Pappuus tässä yhteydessä tarkoittaa kiittämistä. Ihmisen luontainen tehtävä on osoittaa kiitollisuutta kaiken Luojalles, Jumalalle. Jo Vanhassa testamentissa opetettiin uhraamaan kymmenykset sadosta, jolloin kaiken kasvun ja elämän antaja pysyi koko ajan muistissa. Ongelmat alkoivat, kun ihminen unohti kiitollisuuden ja alkoi toimia itsekkäästi ja ahneesti. Siksi Jumala antoi kymmenen käskyä. Sääntö tai laki oli kuitenkin ulkoinen ohje. Uusi liitto ja Jumalan ihmiseksi tuleminen Kristuksessa toi lain rinnalle Pyhän Hengen. Nyt ihminen alkoi sisimmässään tunnistaa oikean ja väärän.

Jumalasta ja Hänen kiittämistään erkaantuva ihminen toimii tänäkin päivänä itsekkäästi. Sen vuoksi kaikilla elämän osa-alueilla – Itämeren varjeleminen mukaan lukien – avainkysymys on moraalinen herääminen. Vaikka lait ja muut säädökset antavat toiminnallemme tietyt raamit, voi viime kädessä vain ihminen itse kontrolloida tekemisiään. Sisimmässä itsekkyyks ja epäitsekkyyks taistelevat lakkaamatta. Itsekkyyks johtaa monesti aineellisen hyvän kuten taloudellisen edun saamiseen, mutta aiheuttaa myös hengellistä tappiota ja lopulta rappiota. Saastunut moraalii saastuttaa niin Itämerettä kuin muutakin luomakuntaa. Se myös saastuttaa niitä ihmisyyhteisöjä, joissa elämme. Terve ja hengellisesti raitis suhde Jumalaan aina vahvistaa moraalista selkärankaä. Meille kaikille jo lapsena opetettu tapa lukeä iltarukous ja osallistua jumalanpalveluksiin koituvat aina paitsi oman itsemme hengelliseksi rakennukseksi niin myös koko ihmis- ja luomakunnan siunaukseksi.

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
26/2013	1.8.2013	Itämeri-haaste nimeltä korruptio Erkki Laukkanen, puheenjohtaja, Transparency Suomi
11/2013	14.3.2013	Voisi Tallinnaan mennä muutenkin kuin turistiksi Markku Mantila, päätoimittaja, Kaleva
6/2013	7.2.2013	Itämeren alueen ruokayhteistyön mahdollisuudet Johanna Mäkelä, professori, Helsingin yliopisto
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopostia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetreit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs